

רבים מוכרחים היו לצאת לעבודה גם בראש-השנה וביום-הכיפורים. משום כך הנהיג עבורם שניאורסון בראש-השנה מניין נפרד, שכונה "מניין ראשון". התפילה במניין זה הסתיימה עד השעה שמונה בבוקר, ומבית-הכנסת יצאו המתפללים לעבודתם.

מניין זה התקיים גם ביום-הכיפורים, אלא שביום זה לא שבו המתפללים מעבודתם לבתיהם, אלא חזרו לבית-הכנסת. הם היו מגיעים לתפילת נעילה. בשעת תפילת נעילה היה בית-הכנסת מלא מפה לפה, וגם ברחוב התגודדו אנשים רבים.

כולם היו יגיעים, פשוט פיזית, מהצום ומההליכה הרגלית למרחקים גדולים מאוד. נוסף על כך היה מצב-רוחם מר מאוד בשל הידיעה שהם נאלצים לעבוד ביום שכזה. לא ניתן לתאר את שברון-הלב שמשל בכיפה בתפילות אלו.

הכל הודו לבעלי מקרב לב על כך שהגה עבורם את הפתרון שאפשר להם להתפלל בציבור, ולו בשעת בוקר מוקדמת.

כשהיה בעלי משוחח עם המתפללים על נושא זה, היה בוכה כשדמעות שליש ניגרות מעיניו. הוא הנהה מאוד מההתעוררות הרוחנית של אנשים אלה, והיה אומר במין שמחה שכזו: "אח, זוהי מהותם של יהודים!" הכל חששו להרבות בדברים על מעשים כגון דא; בעלי היה שבע-רצון על כך שעלה בידו להגשים זאת במעשה.

מיד לאחר חצות יום-הכיפורים החל בעלי, בצורה דיפלומטית, לנהל את סדר הזמנים של התפילות כך שהמתפללים לא יצאו מבית-הכנסת מוקדם מדי. הציבור מצדו רצה לסיים את הצום מוקדם ככל האפשר; הרי בין המתפללים היו אנשים מכל החוגים, ובבית-הכנסת האחרים סיימו את התפילה בשעה מוקדמת בהרבה. כדי שהדבר לא יקרה גם כאן, היה בעלי עושה יד אחת עם החזן כדי לנהל את התפילות, כך שבתפילת נעילה כבר לא נותר זמן להאריך בשירה.

המשך ביאור למסכת עירובין ליום שבת קודש עמ' ב

30 רבא מקשה על רב נחמן: מאחר שבין השמשות הוא ספק יום ספק
31 לילה, **מאי שנא** - מה החילוק בין אמר 'היום חול ולמחר קודש'
32 שאתה מיקל מחמת הספק ואומר שקנה העירוב לפני שהכבר
33 נעשתה הקדש, לבין אמר 'היום קודש ולמחר חול' שאתה מחמיר
34 מספק ואומר שעדיין לא פקעה קדושת הכבר ואין עירובו עירוב.
35 **אמר** ליה רב נחמן לרבא בדרך בדיחות, **לכי תיכול עליה בורא**
36 **דמלקא** - בשתמדוד כור של מלח ותתנהו לי בשכרי אומר לך את
37 טעם החילוק. וביאר טעמו, שבין השמשות הוא ספק יום ספק לילה,
38 ועל כן כשאומר 'היום חול ולמחר קדש', **מספיקא לא נחתא ליה**
39 **קדושה** - מספק לא חל עדיין ההקדש על הכיכר עד שיהיה ודאי
40 לילה, כיון שבזמן הספק יש להחזיקו שנשאר במצבו הקודם שהיה
41 חולין, ולפיכך עירובו עירוב. אבל כשאומר 'היום קדש ולמחר חול',
42 **מספיקא לא פקעא ליה קדושתיה מיניה** - מספק אין הקדושה
43 פוקעת מהכבר עד שיהיה ודאי שבת, כיון שיש להחזיקו במצבו
44 הקודם שהיה הקדש, ועל כן אינו עירוב שהרי בבין השמשות לא היה
45 ראוי לאכילה.
46 הגמרא דנה אימתי בבין השמשות חל העירוב: **תנן התם בטבול יום**
47 **(פ"ד מ"ד), לין** [כד] **טבול יום** שעדיין לא העריב עליו השמש,
48 **שמלאהו מן החבית** יין או שמן של מעשר ראשון שהיו עדיין מבל,
49 דהיינו שלא הופרשה מהם תרומת מעשר, ו**אמר הרי זה תרומת**
50 **מעשר לבשתחשף** - יהא היין שבלגין תרומת מעשר על היין
51 שבחבית, לאחר שתחשך ויטהר הכלי ויהיה ראוי לגעת בתרומה,
52 **דבריו קיימין** ומשחשיבה הרי זה תרומת מעשר, והיא תרומה
53 טהורה. מוסיפה המשנה: **ואם היה הדבר בערב שבת, ואמר לשלוחו**
54 **עירבו לי** פנין שבלגין זה, **לא אמר פלום** ואין זה עירוב, כיון
55 שכשהגיע בין השמשות עדיין היה היין טבל ואינו ראוי לערב בו.
56 מדייקת הגמרא: **אמר רבא**, כיון שאינו עירוב, **זאת אומרת** שבזמן
57 סוף היום של ערב שבת, דהיינו הרגע הראשון של בין השמשות
58 קונה עירוב.

1 קניית העירוב, **ידע לה** - ידע היכן הכבר וידע שהיא סעודתו ויכל
2 לאוכלה, ואף שהיא ספק טמאה סבר רבי יוסי שניתן לסמוך על
3 החזקה ולומר שהיתה טהורה בבין השמשות. **אבל הקא הא לא ידע**
4 **לה** - אך בספק זה הרי אינו יודע איוו היא הכבר הטהורה, ואם כן
5 בפועל הוא לא ידע היכן סעודתו ולא יכל לאוכלה שהרי גם ספק
6 טמאה אסור באכילה, ושמא בזה אף רבי יוסי מודה שאין עירובו
7 עירוב.
8 פושטת הגמרא: **אמר ליה רב הונא, בין לרבי יוסי בין לרבי מאיר**
9 **בעיני** - צריך שיהיה העירוב סעודה הראויה לאוכלה מבעוד יום,
10 **וליקא** - וכאן אין העירוב ראוי לסעודה מבעוד יום שהרי אינו יודע
11 איוו היא הכבר הטהורה, ולפיכך בין לרבי מאיר ובין לרבי יוסי לא
12 קנה העירוב כלל, ושבתו בביתו ויכול ללכת משם אלפיים אמה
13 לכל רוח.
14 הגמרא מבררת מה הדין אם עירב בכבר שדינו עתיד להשתנות
15 בכניסת השבת: **בעא מיניה** [שאל ממנו] **רבא מרב נחמן**, האומר
16 על כבר אחת בערב שבת, **בפר זו היום חול** - חולין היא ומותרת
17 באכילה, ו**למחר** בשבת הריני מקדישה ותהא קדש, ונמצא שתאטר
18 הכבר באכילה מכניסת השבת, ו**אמר** לשלוחו **עירבו לי בזה, מהו**,
19 האם כיון שבין השמשות הוא ספק יום ספק לילה נחשוש שמא לפני
20 קניית העירוב כבר חל ההקדש, ואין עירובו עירוב שהרי אין מערבין
21 בהקדש, או אין לחשוש לכך. **אמר ליה רב נחמן, עירובו עירוב**,
22 ולהלן יתבאר טעם הדבר.
23 עוד שאל רבא את רב נחמן: האומר על כבר בערב שבת שתהא היום
24 קדש, ו**למחר** בכניסת השבת היא תיפדה מיד ההקדש תמורת מעות
25 שיש לי בביתי ותהא חול, ו**אמר** לשלוחו **עירבו לי בכיכר זה, מהו**,
26 האם יש להקל כפי הצד שבתחילת בין השמשות הוא ודאי לילה,
27 ונמצא שכבר התחילה הכבר על המעות ופקעה קדושתה, ואם כן
28 ראויה היא לאכילה וקנה לו עירובו, או לא. **אמר ליה רב נחמן, אין**
29 **עירובו עירוב**.